

Het Parool

De gracht als plasticdump

Bagger uit de grachten bevat veel meer plastic dan werd gedacht. Met de bagger die bovenkomt bij het uitdiepen, is de rommel met tonnen per jaar gestort in het water van de haven.

BART VAN ZOELN

DUURZAAMHEID

BAGGER UIT DE DE RIJPGRACHT BLEEK VOOR ONGEVEER 6 PROCENT UIT AFVAL TE BESTAAN. RINK HOF

Patatbakjes, yoghurtbekers en cellofaantjes in alle kleuren van de regenboog, naast chipszakken en snoeppapiertjes. Verder: bierflesjes, vistuig, een paar bretels, vloerbedekking, een collectie dvd's en een kubieke meter bagger uit de De Rijkgracht zat bijna 20 kubieke meter afval, 6 procent dus. Ruim een derde daarvan bestond uit plastic. Een partij bagger uit de Plantage Muidergracht werd door Waternet als minder vervuild ingeschat, maar dat viel tegen. Bagger uit Kampen in Overijssel bleek zelfs nog meer afval te bevatten.

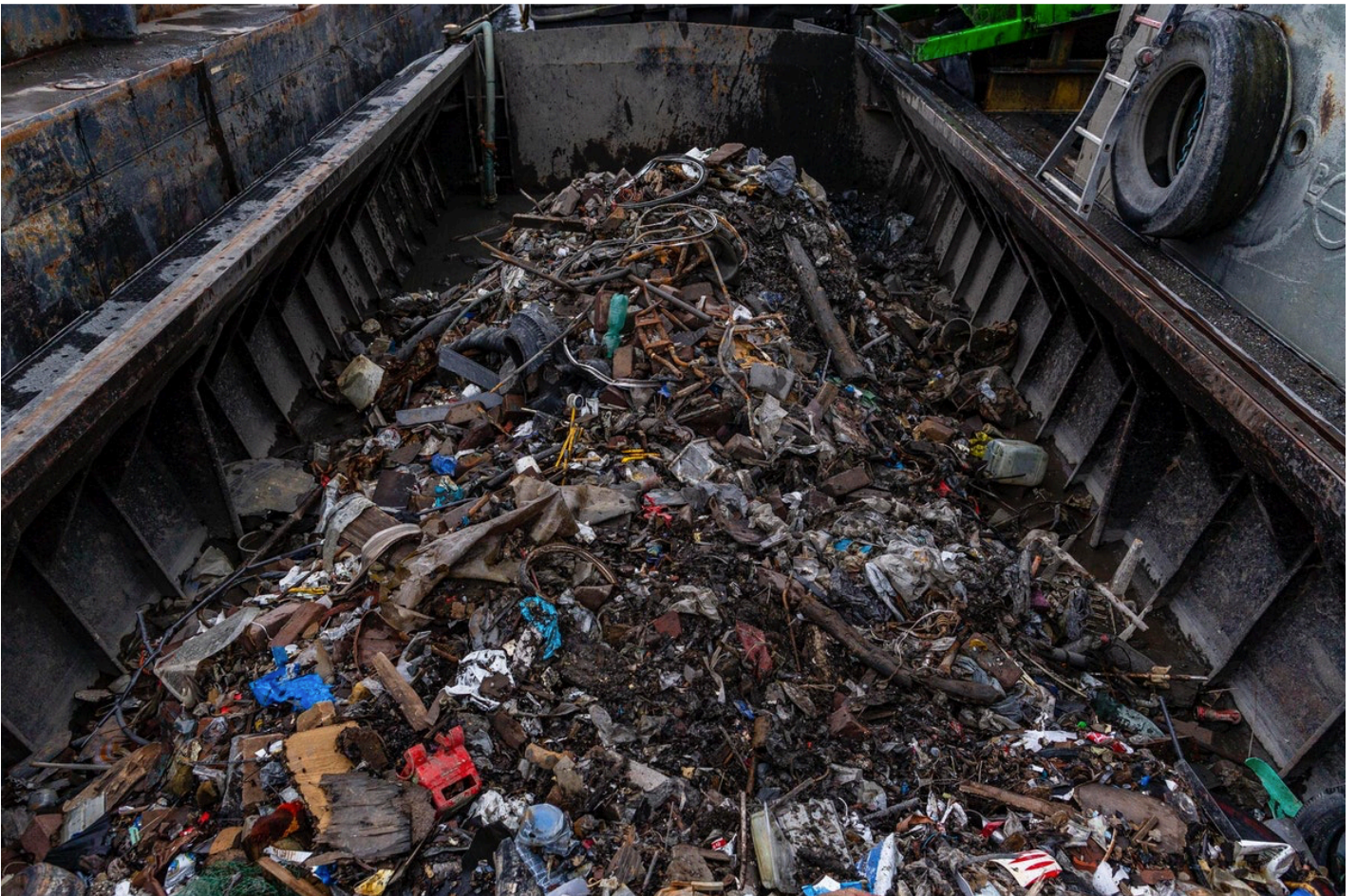

'Nu weten we dat er heel veel kleinere fragmenten in zitten, die zie je niet. En wat zinkt, ben je kwijt'

Van Waning doet zijn verhaal op het reusachtige ponton dat drijft op de 31 meter diepe plas, die door zandwinning is ontstaan. De put wordt opgevuld met bagger, zodat een natuurgebied overblijft. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat met baggerslib ook allerlei rommel naar de bodem zinkt. Toch is dat precies wat jarenlang is gebeurd met bagger uit de stad en tot 1 januari staan de regels voor baggerdepots dat ook niet in de weg (zie kader). Zolang is aangetoond dat er niet te veel zware metalen of olieproducten in zitten, mag baggerslib voor 20 procent uit 'bodemvreemd' materiaal bestaan.

Goed verstopt

Van Waning vindt het niet gek dat jarenlang veel rommel in het slib uit de gracht heeft gezeten. "24 uur per dag waait alles het water in. Of het wordt erin gegooid." En het zit goed verstopt. In de duwbak die bagger uit Amsterdam heeft afgeleverd, is geen snippertje plastic te zien. "Zo'n doorzichtig zak- je zie je gewoon niet." Zelfs als de grijper van het ponton een hap uit de Amsterdamse baggerslib neemt, oogt die nog als een zwarte klont. Pas als de bagger wordt gezeefd, blijkt de derrie niet zo onschuldig.

Ook Waternet stond er nooit zo bij stil dat er veel afval in de bagger zat. Programmamanager Lilian Berg omschrijft baggerslib als 'het zwarte gat'. Elk jaar brengt Waternet 12.000 kubieke meter naar de Amerikahaven in het Westelijk Havengebied. Dat is al tientallen jaren het baggerdepot voor grachtenslib. "Onze baggerdienst stort het slib op onderlossers. Die gooien op de afgesproken plek in de Amerikahaven de kleppen open en dan zakt het naar de bodem."

Uitdiepen

Elk jaar haalt Waternet 18.000 kubieke meter aan bagger uit de grachten, die om de beurt, eens in de tien

tot twintig jaar, worden uitgediept. Daarvan gaat een derde naar een afvalverwerker, omdat het te zwaar vervuild is door chemische stoffen of zware metalen. De 12.000 kubieke meter die overblijft, geldt als schoon genoeg voor het baggerdepot in de Amerikahaven. "Plastics zijn ook nooit bestempeld als vervuilend, als iets dat je op een andere manier moet laten verwerken," zegt Berg.

Waternet voelde ook geen nattigheid, omdat het al veel vuil uit het water haalt. Elk jaar wordt 200 tot 250 ton 'drijfvuil' uit de grachten gedregd. Daar komt nog eens zo'n 500 ton aan wrakken en ander oud ijzer bij, zoals winkel- wagens, afzethekken, verkeersborden en fietsen, 12.000 tot 15.000 stuks. "Grote stukken rotzooi haalden we er wel uit, maar nu weten we dat er ook heel veel kleinere fragmenten tussen zitten. Die zie je niet. Wat zinkt, ben je kwijt."

Dat Waternet zich nu toch buigt over de bagger is volgens Berg het gevolg van de 'bewustzijnsvergroting' voor vervuiling door plastics, die op de oceanen samenballen tot een plasticsoep of uiteenvallen in kleine stukjes, die in de voedselketen terechtkomen. Ook Waternet zoekt mogelijkheden om duurzamer te werken, vandaar deze proef. "De hele wereld komt langzaam maar zeker tot het besef dat we niet oneindig op de huidige voet door kunnen gaan."

Intussen is onduidelijk hoeveel plastic er op de bodem van de Amerikahaven

ligt. "Wij weten dat er bodemvreemd materiaal in zit," zegt een woordvoerder van het Havenbedrijf. "Maar wel begrensd tot maximaal 20 procent. De rommel die erin zit, zit stevig verankerd in de bagger."

Waternet betwijfelt dat en gaat erover met het Havenbedrijf in gesprek. In de Amerikahaven wordt al tientallen jaren bagger gelost, dus het kan zomaar om grote hoeveelheden afval gaan. Als inderdaad 6 procent van het grachtenbagger afval blijkt te zijn, dan gaat het om zo'n duizend ton per jaar. Daarvan is dus waarschijnlijk een derde plastic. Vallen die plastic deeltjes uiteen? Stromen ze naar zee? Ook voor Waternet is het een vraag, zegt Berg. "Gaat het plastic zweven of zinkt het de bagger in? Ik weet het gewoon niet."

Hoge kosten

Tegelijk is nog allerm minst zeker of Waternet voortaan het bagger uit de gracht laat filteren. Daar zijn hoge kosten aan verbonden en die passen niet zomaar binnen bestaande budgetten. Het helpt, zegt Berg, dat er nu ook regels komen voor plastic, zodat het een uitgemaakte zaak is dat die niet thuishoren in baggerdepots.

Bij Ingensche Waarden denken ze al hardop na over de mogelijkheid om de zeefinstallatie die is gebouwd voor de proef te vergroten. Met de installatie kunnen ze meteen inspelen op de strengere regels van staatssecretaris Stientje van Veldhoven voor plastic in bagger. Van Waning wil het zuiveren van baggerspecie

op grote schaal aanbieden als dienst voor gemeenten en water- schappen. "Het is duurder dan ze gewend zijn," weet hij, maar logisch is het wel. "Je hebt het toch beet."

Van Waning is geschrokken van de rommel in het baggerslib en krabt zich ook wel achter de oren vanwege alle stadsbagger die de afgelopen jaren bij Ingensche Waarden is afgezonden. Daarbij was ook Amsterdamse bagger uit de Sloterpolder en van Waternet kwam 450.000 kubieke meter uit de Vecht. "We zijn er wel achter gekomen dat we het in het verleden niet altijd goed

hebben gedaan."

STRENGERE REGELS

Staatssecretaris Stientje van Veldhoven (Milieu) heeft deze week besloten dat gestorte bagger alleen 'sporadisch' plastic mag bevatten. Dat geldt dus ook voor het baggerdepot in het water van de Amsterdamse Amerikahaven, waar al tientallen jaren een deel van de bagger wordt gestort die bovenkomt bij het uitdiepen van de grachten.

Amsterdamse bagger wordt gefilterd om de rommel eruit te vissen, voor het in de Nederrijn wordt gestort.Rink Hof

Tot 1 januari mag bagger voor maximaal 20 procent bestaan uit plastic. Zoveel 'bodenvreemd' materiaal mag er in het slib zitten, dat wordt gestort onder wegen, dijken en in zandwinputten. Dat blijft ook zo voor bijvoorbeeld hout en puinresten, maar plastic mag er nauwelijks nog in zitten. Immers, plastic is pas na honderden jaren vergaan.

Eerder dit jaar drong de Tweede Kamer al aan op strengere regels voor plastic, toen langs de grote

rivieren commotie ontstond over het opvullen van zandwinputten. Ingingsche Waarden, dat dus nu voor Waternet onderzoekt hoeveel afval er in de Amsterdamse grachtenbagger zit, kreeg het verwijt grond die vrijkomt bij het boren van nieuwe metrotunnels in Parijs in het baggerdepot te storten.

Het Amsterdamse GroenLinks-Kamerlid Suzanne Kröger is blij met de strengere regels voor bagger. "Het is bizar dat we een zwemplas of natuurgebied volstorten met grond waarin volop plastic zit."
